

รายงานการประชุมหุ้นส่วนของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษา
และวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓
เวลา ๑๓.๒๐ - ๑๗.๑๕ นาฬิกา
การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ณ ห้องประชุมสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา

การประชุมหุ้นส่วนของสมัชชารัฐสภาอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมบทบาทของรัฐสภาในด้านการศึกษาและวัฒนธรรมที่มีความเชื่อมโยงกับการบูรณาการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละประเทศผ่านการหารือ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การริเริ่มความร่วมมือ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบระหว่างสมัชชา
รัฐสภาอาเซียน (AIPA) กับสหภาพรัฐสภา (IPU) และระหว่างประเทศสมาชิกสมัชชารัฐสภาอาเซียนด้วยกัน
ในการประเมินผลการบูรณาการไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคโควิด-๑๙

การประชุมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมการประชุมจากหลายองค์กร ได้แก่ สหภาพรัฐสภา (IPU) องค์กร
สหประชาชาติประจำเวียดนาม (UN) ประเทศสมาชิกสมัชชาอาเซียน (AIPA) กระทรวงการศึกษาและ
อบรมเวียดนาม กระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยวเวียดนาม องค์กรศึกษา วิทยาศาสตร์และ
วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติประจำเวียดนาม (UNESCO) และธนาคารโลกประจำเวียดนาม (World Bank)
โดยในส่วนของประเทศสมาชิก AIPA นั้นมีคณะผู้แทนจากประเทศสมาชิกเข้าร่วมจำนวน ๗ ประเทศ ได้แก่
กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว เมียนมา ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม โดยรัฐสภาไทยได้ส่งสมาชิกสภาเข้าร่วม
การประชุมในครั้งนี้จำนวน ๔ คน ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ทำหน้าที่หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาไทย นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายดวง
อันทะไชย สมาชิกวุฒิสภา และนางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร สมาชิกวุฒิสภา

ผู้เข้าร่วมการประชุมจากประเทศสมาชิก AIPA และจากองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ช่วงที่ ๑

การประชุมเริ่มขึ้นในเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา โดยนายพัน ทาน บิน (Hon. Phan Thanh Binh) ประธานการประชุมได้กล่าวแนะนำตัวเองและกล่าวแนะนำคณะผู้แทนที่เข้าร่วมการประชุมทั้งหมด ต่อจากนั้นนายฟิง กก เฮียน (H.E. Phung Quoc Hien) รองประธานสภาแห่งชาติเวียดนามได้กล่าวเปิดการประชุมมีสาระสำคัญโดยสรุปว่า โลกเราในปัจจุบันนี้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งปัญหามลภาวะ การขาดแคลนทรัพยากร ความไม่สมดุลของระบบนิเวศ ความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ ผลกระทบในทางลบของการกลายเป็นเมืองและการพัฒนา และปัญหาการระบาดของโรคโควิด-๑๙ ที่แพร่กระจายออกไปทั่วโลก ในฐานะที่รัฐสภาเป็นผู้สร้างกฎหมาย จึงต้องเร่งดำเนินการเพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนตามที่ได้ระบุไว้ในปฏิญญาฮานอยในระหว่างการประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๑๓๒ เมื่อปี ๒๕๕๘ นั่นคือ “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: เปลี่ยนถ้อยคำให้เป็นการกระทำ” ด้วยเหตุนี้ จึงเห็นว่าความร่วมมือด้านศึกษาและวัฒนธรรมนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ควรยกมาดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรก และในมุมมองของการพัฒนาชาติ การศึกษาและวัฒนธรรมก็ถือเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมความก้าวหน้าทางสังคมและการพัฒนาที่ยั่งยืน ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา จะเห็นว่าความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรมได้รับการเสริมสร้างและมีความก้าวหน้าในหมู่ประเทศอาเซียน แต่อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อจำกัดหลายประการสำหรับการศึกษาของอาเซียน เช่น การขยายช่องว่างของคุณภาพ การศึกษาที่ได้มาตรฐาน การจัดการงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในอาเซียนยังคงเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภัยพิบัติ มลภาวะและผลกระทบอื่น ๆ ดังนั้น ด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาความร่วมมือของรัฐสภาในความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เราจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการประชุมครั้งนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ใน ๒ ประเด็น ได้แก่

๑) ความร่วมมือด้านการศึกษา: บทบาทของรัฐสภาในการสร้างกรอบกฎหมายร่วมกันที่รับรองคุณภาพการศึกษาและระบบการศึกษาข้ามพรมแดนระหว่างรัฐต่าง ๆ ในภูมิภาค

๒) ความร่วมมือด้านวัฒนธรรม: การสร้างกรอบกฎหมายร่วมกันและสร้างความตระหนักรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ การส่งเสริมการอนุรักษ์และการเชื่อมต่อมรดกทางวัฒนธรรมในอาเซียนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

รองประธานสภาแห่งชาติเวียดนามยังได้แสดงความเชื่อมั่นว่า ด้วยการมีส่วนร่วมในเชิงรุกและการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบของหุ้นส่วน การประชุมเสมือนจริงในครั้งนี้จะบรรลุผลในเชิงบวกและผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการประชุมใหญ่ AIPA ครั้งที่ ๔๑ ที่กำลังจะมาถึง

ต่อจากนั้นเป็นการกล่าวถ้อยแถลงโดยนายมาร์ติน ชุงกอง (Hon. Martin Chungong) เลขาธิการสหภาพรัฐสภา (IPU) มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า เลขาธิการ IPU ได้กล่าวชื่นชมการมีส่วนร่วมของสภาแห่งชาติเวียดนามจากเป็นเจ้าภาพ IPU ครั้งที่ ๑๓๒ ซึ่งสภาแห่งชาติเวียดนามเป็นรัฐสภาแห่งแรกในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิกที่ได้จัดการประชุมแยกกันของบทบาทของรัฐสภาในการตระหนักถึง SDGs เลขาธิการ IPU ยังได้กล่าวถึงผลของโควิด-๑๙ ที่กำลังคุกคามอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้น การดำเนินการของฝ่ายนิติบัญญัติในเวลานี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต นอกจากนี้ เลขาธิการ IPU ยังได้เรียกร้องให้รัฐสภาพยายามต่อไปเพื่อต่อสู้กับการระบาดของโรคโควิด-๑๙ เนื่องจากวิกฤตการณ์ครั้งนี้เป็นความท้าทายระดับโลกจึงอาจส่งผลทำให้เกิดช่องว่างทางรายได้และการเข้าถึงบริการสาธารณะ เลขาธิการ IPU แสดงความคาดหวังที่จะได้เห็นรัฐสภามีส่วนร่วมในบทบาทด้านการกำกับดูแลมากขึ้น รัฐสภาควรบรรจุเรื่อง SDGs เข้าไว้ในโครงการพัฒนา

ประเทศและจัดสรรงบประมาณไว้ด้วย รวมทั้งจำเป็นต้องติดตามและกำกับดูแลเพื่อให้แน่ใจว่ารัฐบาลได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับ SDGs อย่างโปร่งใสและเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ต่อจากนั้นนายคีดอง ปาร์ค (Mr. Kidong Park) ผู้แทนองค์การสหประชาชาติประจำเวียดนาม (UN) ได้กล่าวถ้อยแถลงมีสาระสำคัญโดยสรุปว่า UN ขอแสดงความขอบคุณอาเซียนสำหรับความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องที่มีต่อสหประชาชาติ ความร่วมมือระหว่างอาเซียนและ UN ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นองค์ประกอบหลักในการมีส่วนร่วมของ UN กับองค์กรระดับภูมิภาค นอกจากนี้ ยังเป็นต้นแบบที่ดีของความร่วมมือระหว่าง UN และองค์กรระดับภูมิภาคซึ่งครอบคลุมงานทุกด้านรวมถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน สันติภาพและความมั่นคง ด้านมนุษยธรรมและสิทธิมนุษยชน ในวันนี้เป็นวันที่ AIPA ได้ริเริ่มการมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน UN เองก็พร้อมที่จะสนับสนุน AIPA อย่างเต็มที่ ในการประชุมสุดยอดอาเซียน - UN ครั้งล่าสุด (การประชุมสุดยอดอาเซียน - UN ครั้งที่ ๑๐) ที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา เลขาธิการ UN ได้เรียกร้องให้ผู้นำอาเซียนเร่งดำเนินการตามเป้าหมาย SDGs ให้ได้ทั้งหมด โดย UN ได้เสนอที่จะให้การสนับสนุนทุกด้าน ภูมิภาคอาเซียนได้รับการประเมินโดยสหประชาชาติว่ามีการถดถอยใน SDG เป้าหมายที่ ๑๓ เกี่ยวกับการดำเนินการด้านสภาพอากาศ สี่ในสิบประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากที่สุดคือประเทศสมาชิกอาเซียน และภูมิภาคอาเซียนยังคงมีความเสี่ยงสูงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชนชายฝั่ง

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา UN เห็นว่าประเทศในอาเซียนมีความมุ่งมั่นในการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเน้นให้ความสำคัญกับวัยหนุ่มสาวเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับอุตสาหกรรม ๔.๐ และผลกระทบจากการเข้ามาของระบบดิจิทัล การขยายตัวของเมืองและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น จึงต้องดำเนินการมากกว่าการปรับปรุงการเข้าถึงเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัล แต่ควรมุ่งเน้นไปที่การเสริมสร้างความสามารถของระบบการศึกษาในการเรียนรู้หนังสือดิจิทัลและการถ่ายทอดทักษะสำหรับเด็กและเยาวชนด้วย นอกจากนี้ ผู้แทนจาก UN ยังกล่าวประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเพศ เช่น บทบาทของผู้หญิงในทางการเมืองระดับประเทศอาจถูกจำกัดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้น แต่ก็พบหลักฐานใหม่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความเป็นผู้นำของสตรีที่มีบทบาทสำคัญเพิ่มขึ้นในระดับท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการสำรวจเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทและความเชื่อมโยงระหว่างผู้นำสตรีในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมถึงในรัฐสภาด้วย สำหรับประเด็นที่เกี่ยวกับการระบาดของโควิด-๑๙ รัฐสภามีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขผลกระทบจากโควิด-๑๙ ในกรอบทางกฎหมาย มีการตรวจสอบบทบาทของสมาชิกรัฐสภาเกี่ยวกับการใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลไปเพื่อการฟื้นตัวของโควิด-๑๙ (ในกรณีนี้จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากรัฐสภา) ให้มีการตอบสนองมากขึ้น การจัดสรรเงินทุนเพื่อสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับสตรีรวมถึงการศึกษาและการพัฒนาขีดความสามารถอาจเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสร้างความแตกต่างในระดับประเทศและระดับภูมิภาคให้ดีขึ้น UN แสดงความมุ่งมั่นที่จะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับอาเซียนรวมถึง AIPA ด้วยเพื่อยกระดับเป้าหมายร่วมกันในเรื่องสันติภาพ ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาที่ยั่งยืน การดำเนินการด้านสภาพอากาศและการปกป้องสิทธิมนุษยชน

ช่วงที่ ๒

การกล่าวถ้อยแถลงจากผู้แทนรัฐสภาประเทศสมาชิก AIPA ที่เข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ จำนวน ๗ ประเทศ ได้แก่ รัฐสภากัมพูชา รัฐสภาอินโดนีเซีย สภาแห่งชาติลาว รัฐสภาเมียนมา รัฐสภาฟิลิปปินส์ รัฐสภาไทย และสภาแห่งชาติเวียดนาม มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

รัฐสภากัมพูชา ผู้แทนรัฐสภากัมพูชาได้กล่าวถึงความสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินการตามแผนกลยุทธ์สี่เหลี่ยมผืนผ้าระยะที่ ๔ โดยพบว่าอัตราการรู้หนังสือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๘๐.๗ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๘๒.๕ ในปี ๒๕๖๐ และอัตราการเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๘๕.๑ ในปี ๒๕๕๖ เป็นร้อยละ ๘๙.๖ ในปี ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไขในภาคการศึกษาคือ การทำให้แน่ใจว่าในขณะที่มีการใช้ระบบการเรียนทางไกลนั้น ผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบทควรได้รับการเรียนการสอนที่มีคุณภาพไม่ต่างกัน ระบบการศึกษาและบทเรียนควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อการเข้าถึงโอกาสและการใช้ประโยชน์สูงสุด ในด้านวัฒนธรรม ผู้แทนรัฐสภากัมพูชาสนับสนุนให้แต่ละประเทศจัดการเฉลิมฉลองประชาคมอาเซียนเพื่อเพิ่มการรับรู้และดึงดูดผู้คนจากทั่วโลกให้มาค้นหาและชื่นชมวัฒนธรรมที่งดงามและหลากหลาย ผู้แทนรัฐสภากัมพูชากล่าวย้ำว่าวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุดในการนำผู้คนมารวมกันภายในประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียนและส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความเข้าใจ การยอมรับและการทำงานร่วมกัน

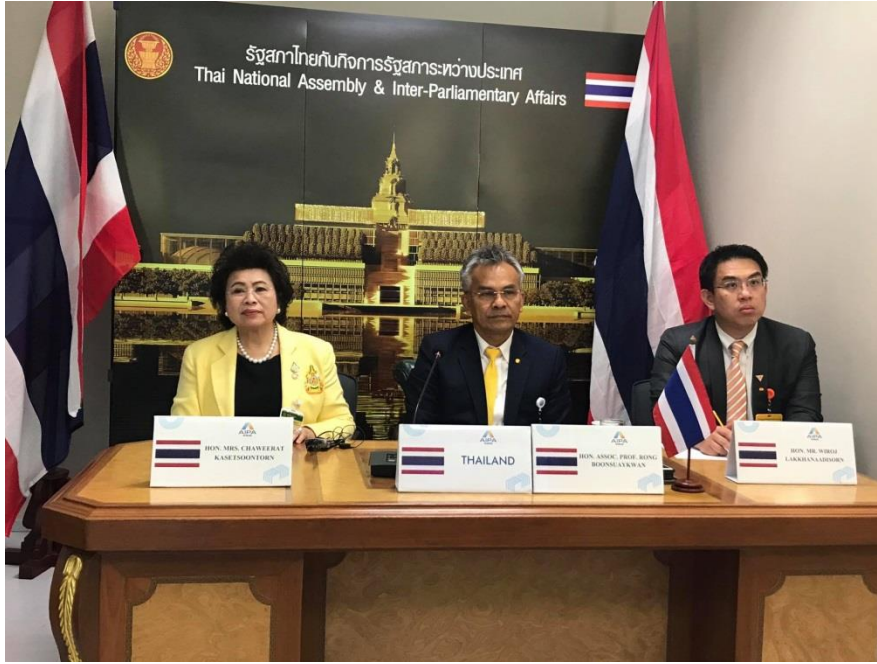
รัฐสภาอินโดนีเซีย ผู้แทนรัฐสภาอินโดนีเซียกล่าวว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเรียนทางไกลและทางออนไลน์ในบริบทของการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ทว่าอินโดนีเซียยังคงพบกับอุปสรรคบางประการในการจัดการเรียนรู้ประเภทนี้ เช่น ความไม่เท่าเทียมกันของโครงสร้างพื้นฐานภายในระหว่างเกาะ ความลำบากในการเข้าถึงโอกาสสำหรับนักเรียนจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและในพื้นที่ชนบท ผู้แทนรัฐสภาอินโดนีเซียเรียกร้องให้อาเซียนคิดค้นวิธีการใหม่ ๆ เพื่อจัดการกับความท้าทายด้านโครงสร้างพื้นฐานในปัจจุบัน เช่น การเชื่อมต่อที่ราบรื่น เป็นต้น ขณะนี้อินโดนีเซียกำลังพยายามปฏิรูประบบการศึกษาและได้ระดมทรัพยากรของชาติไปเพื่อการศึกษาถึงร้อยละ ๒๐ ของงบประมาณแผ่นดิน ในส่วนของมรดกทางวัฒนธรรมและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น อินโดนีเซียได้ให้ความสำคัญกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเห็นว่าเป็นหัวใจสำคัญของนโยบายระดับชาติของอินโดนีเซียในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

สภาแห่งชาติลาว ผู้แทนสภาแห่งชาติลาวกล่าวถึงการบูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านการศึกษามีคุณภาพ โดยรัฐบาลได้ออกนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันในทุกระดับ การพัฒนาหลักสูตรความเสมอภาคระหว่างเพศเพื่อดึงดูดผู้มีความรู้ความสามารถเข้าสู่วิชาชีพครูเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ รัฐบาลลาวได้ประเมินความคืบหน้าของการนำ SDGs มาใช้อย่างสม่ำเสมอและได้มีการพัฒนากลไกในการระดมทรัพยากรเพื่อดำเนินการตาม SDGs ในด้านวัฒนธรรม ผู้แทนสภาแห่งชาติลาวกล่าวว่ารัฐบาลลาวได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมจึงได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมโดยมีการออกกฎหมายหลายฉบับเกี่ยวกับวัฒนธรรม

รัฐสภาเมียนมา ผู้แทนรัฐสภาเมียนมาเสนอให้มีการสร้างหลักประกันความยั่งยืนในทุกมิติรวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การพัฒนาที่ยั่งยืนและการพลิกวิกฤตโควิด-๑๙ ให้เป็นโอกาสไปสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านวัฒนธรรม ผู้แทนรัฐสภาเมียนมาเสนอให้ประเทศสมาชิกอาเซียนใช้เครื่องมือในการจัดการแหล่งมรดกและการท่องเที่ยวที่มีอยู่ เช่น UNESCO Visitor Management Assessment (VMA) เพื่อให้แน่ใจว่ามีการปกป้องคุณค่าทางมรดกและเสริมสร้างคุณค่าของการท่องเที่ยวให้กับสถานที่ ท้องถิ่นและชุมชน

รัฐสภาฟิลิปปินส์ ผู้แทนรัฐสภาฟิลิปปินส์กล่าวว่าฟิลิปปินส์ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นเรื่องหลักในการสร้างชาติและสังคม รัฐสภาฟิลิปปินส์พยายามอย่างต่อเนื่องที่จะพัฒนางานด้านกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของอาเซียนและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติด้าน

การศึกษา ผ่านคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในด้านวัฒนธรรม ผู้แทนรัฐสภาฟิลิปปินส์กล่าวว่าวัฒนธรรมก็เป็นอีกหนึ่งเรื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนา แม้ว่าฟิลิปปินส์จะอยู่ในสังคมที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องแต่ประเพณีและมรดกที่สืบทอดกันมาตามกาลเวลานั้นก็ยังคงมีความเกี่ยวข้องและมีความจำเป็น ฟิลิปปินส์ใช้มาตรการเพื่อปกป้องแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีโดยมีการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการประวัติศาสตร์แห่งชาติของฟิลิปปินส์ คณะกรรมการวัฒนธรรมและศิลปะแห่งชาติและยูเนสโก นอกจากนี้ ผู้แทนรัฐสภาฟิลิปปินส์ได้เรียกร้องให้ประเทศสมาชิก AIPA รวมตัวกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปในยุคหลังโควิด-๑๙

(จากซ้ายไปขวา) นางฉวีรัตน์ เกษตรสุนทร สมาชิกวุฒิสภา รองศาสตราจารย์รงค์ บุญสวยขวัญ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หัวหน้าคณะผู้แทนรัฐสภาไทย และนายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

รัฐสภาไทย ผู้แทนรัฐสภาไทยได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาสังคมและนำเสนอถึงกิจกรรมของประเทศไทยในการสร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับสังคม ผู้แทนรัฐสภาไทยได้ชี้ให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนในช่วงที่โควิด-๑๙ กำลังระบาด กล่าวคือเด็กทุกคนไม่สามารถเข้าร่วมกับระบบการศึกษาทางไกลหรือออนไลน์ได้ทั้งหมด เนื่องจากปัญหาความยากจนและการที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานและเทคโนโลยี ในด้านวัฒนธรรม ผู้แทนรัฐสภาไทยได้กล่าวถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของภูมิภาคอาเซียนซึ่งเกิดขึ้นจากการรับเอาวัฒนธรรมจากทั้งในและนอกภูมิภาคมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน วัฒนธรรมยังเป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างประชาชนในภูมิภาคและยังเป็นช่องทางหลักของการพัฒนาภูมิภาคอาเซียนในปัจจุบันด้วย ผู้แทนรัฐสภาไทยได้กล่าวเพิ่มเติมเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคอาเซียนว่า การระบาดของโควิด-๑๙ นั้นส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าสถานการณ์จะดีขึ้นและนักท่องเที่ยวจะสามารถเดินทางได้อีกครั้งในช่วงไตรมาสที่ ๔ หรืออาจจะช่วงในต้นปีหน้า ซึ่งผู้แทนรัฐสภาไทยขอให้ประเทศอาเซียนทำงานอย่างใกล้ชิดในการให้ความร่วมมือ ความช่วยเหลือ

และการแบ่งปันข้อมูล รวมถึงการแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมภูมิภาคอาเซียนในภาพรวม

สภาแห่งชาติเวียดนาม ผู้แทนสภาแห่งชาติเวียดนามกล่าวถึงความสำเร็จและความก้าวหน้าต่าง ๆ ของประเทศอาเซียนในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม และกล่าวถึงเวที AIPA ที่มีกรอบทางกฎหมายในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือด้านวัฒนธรรมและการศึกษาของอาเซียน ซึ่งยังคงมีความท้าทายในการอนุรักษ์และเชื่อมต่อมรดกทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผู้แทนสภาแห่งชาติเวียดนามได้เน้นถึงการตระหนักเรื่อง SDG เป้าหมายที่ ๔ ว่าควรเป็นไปเพื่อ “ประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความครอบคลุมและเท่าเทียมกัน และส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน” นอกจากนี้ คณะกรรมการวัฒนธรรมการศึกษายาวชน วัยรุ่นและเด็ก สภาแห่งชาติเวียดนามยังมีข้อเสนอเกี่ยวกับส่งเสริมบทบาทของ AIPA ในการสร้างกรอบกฎหมายร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคด้านการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่อจากนั้นเป็นการกล่าวถ้อยแถลงโดยผู้เข้าร่วมการประชุมจากกระทรวงการศึกษาและอบรมเวียดนาม กระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยวเวียดนาม องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติประจำเวียดนาม (UNESCO) และธนาคารโลกประจำเวียดนาม (World Bank)

กระทรวงการศึกษาและอบรมเวียดนาม ผู้แทนจากกระทรวงการศึกษาและอบรมเวียดนาม ได้หยิบยกแนวทางแก้ไขที่สำคัญ ๒ ประการเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการศึกษาตลอดจนเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในภูมิภาคให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลและการยอมรับคุณสมบัติร่วมกัน วิฤติจากการระบาดของโควิด-๑๙ ทำให้เกิดบทเรียนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาในอนาคต ผู้แทนจากกระทรวงฯ ยังเรียกร้องให้ผู้นำในภูมิภาคสร้างแพลตฟอร์มการศึกษาดิจิทัลที่ใช้ร่วมกันซึ่งจะช่วยเพิ่มความเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน นอกจากนี้ ควรนำเทคโนโลยีขั้นสูงของการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่และปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การติดตาม การประเมินผล การคาดการณ์การศึกษาและการฝึกอบรม ในประเด็นของการยอมรับคุณสมบัติร่วมกันในอาเซียนนั้นยังมีอีกหลายประการที่ต้องเอาชนะ เช่น จะทำอย่างไรให้การฝึกอบรมมีคุณภาพเท่าเทียมกันแม้กระทั่งคุณภาพของการฝึกอบรมออนไลน์ระหว่างสถาบันจากระบบต่าง ๆ ที่มีกลไกการติดตามและกำกับดูแลที่แตกต่างกัน มหาวิทยาลัยและสถาบันของประเทศสมาชิกจำเป็นต้องดำเนินการขั้นตอนต่อไปในความร่วมมือแบ่งปันประสบการณ์ทางการศึกษาตลอดจนสร้างกลไกการตรวจสอบที่เป็นหนึ่งเดียวกันและกลมกลืนกัน เป็นต้น

กระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยวเวียดนาม ผู้แทนจากกระทรวงวัฒนธรรม กีฬาและการท่องเที่ยวเวียดนาม ได้ร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นจริงของการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนและความเชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งบทบาทและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งนับว่าเป็นหนึ่งในการพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อที่จะดำเนินการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนและการเชื่อมต่ออย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้แทนจากกระทรวงฯ ได้เสนอแนวทางแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุนและการสร้างกรอบกฎหมายเพื่อการอนุรักษ์และการเชื่อมต่อมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติประจำเวียดนาม (UNESCO) ผู้แทนจาก UNESCO ประจำเวียดนาม กล่าวว่าหัวข้อการประชุมมีความเกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ของอาเซียนและการเปลี่ยนแปลงความสมดุลของการพัฒนาและการอนุรักษ์ใน

มรดกทางวัฒนธรรมอันยาวนานของภูมิภาค ผู้แทนจาก UNESCO ประจำเวียดนามได้นำเสนอความคิดเห็นโดย มุ่งเน้นไปที่ประเด็นร่วมกันในมรดกโลกของอาเซียนและวิธีที่อาเซียนสามารถทำงานร่วมกันเพื่อเสริมสร้างความ สมดุลระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์เพื่อเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของมรดกโลกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนี้ ยังได้ให้คำแนะนำบางประการเกี่ยวกับการแก้ปัญหาซึ่งได้มาจากการอภิปรายและการประชุมเชิง ปฏิบัติการ และการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในความร่วมมือระหว่างประเทศในอาเซียนและ ระหว่างอาเซียนกับยูเนสโก ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วมกันต่อแหล่งมรดกและการพัฒนาที่ยั่งยืน ความพยายามร่วมกัน ในการสร้างความเข้มแข็งและยกระดับกฎระเบียบด้านแหล่งมรดก ติดตามและส่งเสริมความเชื่อมโยงแหล่งมรดก ของอาเซียนในภูมิภาค

ธนาคารโลกประจำเวียดนาม (World Bank) ผู้แทนจาก World Bank ประจำเวียดนาม กล่าวถึงผล ที่ตามมาของโรคโควิด-๑๙ ต่อการศึกษาซึ่งจะยังคงมีอยู่ต่อไปอีกนาน ซึ่ง World Bank ประเมินว่าผลผลิตใน ระยะยาวจะสูญหายไปกว่า ๑๐ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ คน ยากจน เด็ก ผู้หญิง กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยและคนพิการ ผู้แทนจาก World Bank ประจำเวียดนาม ได้ เรียกร้องให้ประเทศในอาเซียนร่วมกันสร้างระบบการศึกษามีประสิทธิภาพครอบคลุมและยืดหยุ่นได้ดีกว่า โควิด-๑๙ ก่อนโดย: การสนับสนุนปรับตัวและปรับปรุงการริเริ่มเพื่อตอบสนองโควิด-๑๙ ที่ได้ผล การสร้างระบบ การศึกษาที่ดีขึ้น การปกป้องและเสริมสร้างการศึกษาทางการเงิน

เมื่อผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งหมดได้กล่าวถ้อยแถลงเสร็จสิ้นลงแล้ว จึงเป็นช่วงถาม-ตอบและแสดง ความคิดเห็นเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมการประชุม โดยมีผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นดังนี้

ผู้แทนรัฐสภากัมพูชาได้สอบถามต่อที่ประชุมว่าในช่วงระหว่างและช่วงหลังโควิด-๑๙ ควรจัดลำดับ หรือให้ความสำคัญกับเรื่องใดก่อนเป็นลำดับแรก โดยกัมพูชาเห็นว่าควรเน้นย้ำถึงความสำคัญของการฟื้นฟู เศรษฐกิจเนื่องจากเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งเป็นรากฐานสำหรับการศึกษาและวัฒนธรรม

ผู้แทนรัฐสภาอินโดนีเซียได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับวิธีการจัดสรรงบประมาณสำหรับภาคส่วน อื่น ๆ เนื่องจากงบประมาณของประเทศในขณะนี้ส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรสำหรับการดูแลสุขภาพและ กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจัดการกับโควิด-๑๙

ผู้แทนสภาแห่งชาติลาวได้แสดงความกังวลเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการส่งเสริมความร่วมมือด้าน การศึกษาและวัฒนธรรมท่ามกลางการระบาดของโควิด-๑๙

ผู้แทนรัฐสภาฟิลิปปินส์ได้กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับการศึกษาและวัฒนธรรมและได้ให้ คำแนะนำเพื่อส่งเสริมความร่วมมือเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้

ผู้แทนรัฐสภาไทยได้ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ในการเอาชนะผลกระทบของโควิด-๑๙ และได้ สอบถามที่ประชุมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการศึกษาและวัฒนธรรมในบริบทของโควิด-๑๙

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรมกัมพูชาเสนอให้ประเทศในอาเซียนสร้าง แพลตฟอร์มดิจิทัลและสร้างทรัพยากรในสาขาต่าง ๆ รวมถึงสร้างแรงผลักดันสำหรับการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัล นอกจากนี้ รัฐสภาจำเป็นต้องออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล การสร้างโอกาสและ กิจกรรมออนไลน์เพื่อช่วยให้มีผู้เข้าร่วมได้มากขึ้นซึ่งเป็นการช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

ผู้แทนรัฐสภาไทยแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในช่วงถาม-ตอบ

ช่วงที่ ๓

นายวุ ไฮ ฮา (Hon. Vu Hai Ha) รองประธานคณะกรรมการการต่างประเทศ ได้นำเสนอร่างข้อมติว่าด้วย “ความเป็นหุ้นส่วนทางรัฐสภาที่ก้าวหน้าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาคมอาเซียน” ต่อที่ประชุมเพื่อร่วมกันพิจารณาก่อนนำไปเสนออยู่ที่ประชุมใหญ่ AIPA ครั้งที่ ๔๑ เพื่อให้การรับรองต่อไป โดยร่างข้อมติดังมีเนื้อหา ดังนี้

วรรคอารัมภบท

๑. ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามที่ระบุอยู่ในวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติปี ๒๕๗๓ เพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ-สังคมทั่วโลก
๒. ยอมรับว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการจัดการกับเป้าหมายการพัฒนาทั้งหมดอย่างครอบคลุม เพื่อส่งเสริมการตอบสนองเชิงบวกไปสู่การบรรลุเป้าหมายเหล่านี้
๓. เน้นย้ำว่าวัฒนธรรมยังมีส่วนสำคัญในการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่าง ๆ และในการสร้างพื้นที่สำหรับความร่วมมือและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างประเทศอาเซียนเพื่อการพัฒนาที่เท่าเทียมกัน
๔. ยืนยันสาระสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนเป้าหมายที่ ๔ ในการส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งสันติภาพและการไม่ใช้ความรุนแรง การชื่นชมความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาที่ยั่งยืน
๕. อ้างถึงเป้าหมาย ๔.๗ ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ ๔ ว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน ผ่านการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและวิถีชีวิตที่ยั่งยืน
๖. ย้อนถึงข้อมติที่ 6GA / RES.8 / 83 เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๖๖ ว่าด้วยความร่วมมือด้านวัฒนธรรมของอาเซียน ข้อมติที่ RES / 35GA / 2014 / Soc / 03 เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๗ เรื่องการเสริมสร้างบทบาทรัฐสภาในการพัฒนาการศึกษาและแรงงานฝีมือเพื่อการบูรณาการตลาดแรงงานอาเซียน และข้อมติที่

RES / 36GA / 2015 / SOC / 02 เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๘ เรื่องการยกระดับอุดมศึกษาอาเซียน การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนแบบรวม

๗. พิจารณาว่าการพัฒนามนุษย์ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้และทักษะของมนุษย์นั้นเป็นปัจจัยสำคัญของการเติบโตและการพัฒนาประเทศในการบูรณาการเศรษฐกิจความรู้

๘. ตระหนักเป็นอย่างยิ่งถึงผลกระทบด้านลบของโรคโคโรนาไวรัส ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อการศึกษาและวัฒนธรรมและความยากลำบากในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยหวังว่าการแพร่ระบาดจะสร้างโอกาสในการปรับปรุงและสร้างความร่วมมือเพื่อบรรลุเป้าหมายของ SDG ในช่วงการฟื้นตัวหลังการระบาดของโรค

๙. มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมความร่วมมือและแลกเปลี่ยนด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตลอดจนรักษาสถิติทางวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

๑๐. ตระหนักว่าประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC) เป็นหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน ซึ่งสร้างขึ้นจากความมุ่งมั่นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผ่านกิจกรรมความร่วมมือที่มุ่งเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมุ่งสู่การส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นและอัตลักษณ์ร่วมของอาเซียน

วรรคปฏิบัติการ

๑. เรียกร้องให้รัฐสมาชิก AIPA ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสร้างกรอบทางกฎหมายที่เชื่อมโยงระบบการศึกษาทุกระดับในบริบทของการศึกษาทางไกลและออนไลน์ วิทยาการแบบเปิด การแบ่งปันความรู้และวัฒนธรรมท่ามกลางการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ และหลังการฟื้นตัวของโรคระบาด

๒. เสนอแนะให้รัฐสมาชิก AIPA ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างความสอดคล้องทางกฎหมาย การบังคับใช้นโยบายที่เห็นชอบร่วมกันเพื่อสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรม และแลกเปลี่ยนด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

๓. สนับสนุนให้รัฐสมาชิก AIPA ร่วมกันการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสารเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการระดมทรัพยากรเพื่อการพัฒนาการศึกษาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔. ส่งเสริมความเชื่อมโยงระหว่างรัฐสมาชิก AIPA กับกลไกระดับภูมิภาคที่มีอยู่เกี่ยวกับความร่วมมือด้านการศึกษาและวัฒนธรรม เช่น องค์การรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน และการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนที่กำกับดูแลงานด้านวัฒนธรรมและศิลปะ (AMCA)

๕. เรียกร้องให้รัฐสมาชิก AIPA อนุมัติข้อตกลงระหว่างประเทศด้านวัฒนธรรมและการศึกษาเข้ากับระบบกฎหมายภายในประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๖. สนับสนุนความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิก AIPA และกลไกระดับภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักของสาธารณชนในการส่งเสริม การปกป้องและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนและความเชื่อมโยงในด้านการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบและการพัฒนาที่ยั่งยืน

๗. แนะนำให้รัฐสมาชิก AIPA ในระหว่างหมุนเวียนการดำรงตำแหน่งประธาน AIPA จัดการประชุมประจำปีว่าด้วยความร่วมมือของรัฐสภาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ

และฝ่ายบริหารในบริบทของการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
ของประเทศสมาชิกและประชาคมอาเซียน

ช่วงที่ ๔

ประธานการประชุมได้กล่าวแสดงความขอบคุณผู้เข้าร่วมการประชุมจากทุกฝ่ายสำหรับการมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจและการสนับสนุนอย่างเต็มที่ และยังคงกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า การพัฒนาวัฒนธรรมและการศึกษาจะช่วยตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของอาเซียน ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงการศึกษาควบคู่ไปกับวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ทุกประเทศจำเป็นต้องส่งเสริมวัฒนธรรมของแต่ละประเทศก่อนต่อจากนั้นจึงเป็นวัฒนธรรมของภูมิภาค ประธานฯ ได้เน้นอีกว่าสิ่งที่สำคัญเป็นลำดับแรกของประเทศในขณะนี้คือ ทำอย่างไรที่จะจำกัดการแพร่ระบาดของโรคและการฟื้นฟูเศรษฐกิจท่ามกลางการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ และนอกเหนือจากแผนงานระยะสั้นแล้วก็ไม่ควรละเลยเป้าหมายระยะยาวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การประชุมครั้งนี้ได้รับแนวคิดมากมายจากที่ประชุม การนำเสนอที่เป็นประโยชน์ได้เน้นถึงบทบาทสำคัญของรัฐสภาสมาชิก AIPA ในกระบวนการประสานกฎหมายของประเทศต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการรับรองคุณภาพการศึกษาและการยอมรับคุณสมบัติร่วมกันในอาเซียน ตลอดจนการอนุรักษ์และพัฒนาคุณค่าทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละประเทศในภูมิภาค ประธานฯ ได้แสดงความเชื่อมั่นว่าประสบการณ์และข้อเสนอที่จัดให้ในการประชุมครั้งนี้จะเป็นข้อมูลและบทเรียนที่มีค่าสำหรับประเทศสมาชิก AIPA ในขณะเดียวกันก็จะส่งผลกระทบต่อที่สำคัญสำหรับการสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภูมิภาคในการส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

ประธานการประชุมกล่าวปิดการประชุมเวลา ๑๗.๓๐ นาฬิกา